

Sója v ekologickém zemědělství u nás

Čím dál častěji se na polích ekologických zemědělců objevuje v osevním postupu sója. Tím se i množí dotazy z řad těch, kteří by chtěli tuto plodinu též pěstovat a nejsou si jisti správnou technologií svého pěstování. Tento článek přináší stručné shrnutí pěstební technologie sóji.

V České republice lze sóju s úspěchem pěstovat díky vhodným odrudám až do nadmořské výšky 450 metrů. Nejvhodnějším typem půd pro její pěstování jsou půdy středně lehké až středně těžké. Není vhodné sóju vysévat do žádného půdního extrému (lehké a velmi těžké půdy). Zde je nutné přihlídnout k tomu, že

je dostatek informací pro výběr správné odrůdy. Je nutné přihlížet k agrotechnice a odrůdu volit podle šířky řádků.

Vzhledem k tomu, že sója je plodina zlepšující, řadíme ji v osevním postupu nejlépe mezi dvě obilniny. Dobře se jí daří, pakliže se na stejné stanoviště dostane třetím až čtvrtým rokem zpět s ohle-

inokulovat hlízkovými bakteriemi, které rostlinu po celou dobu vegetace dostatečně zásobují dusíkem. Příjem vzdušného dusíku činí během vývoje rostliny kolem 160 kilogramů na hektar. Pro inokulaci je nutné použít bakterie dané pro druh rostliny, v tomto případě inokulant Hi-Stick pro sóju. Různé

dle možnosti podmínky alespoň jednou povláčíme, abychom zlikvidovali vzcházející plevele. Orbu provádíme včas, abychom již na podzim dokázali pozemek alespoň částečně urovnat. Toto urovnání je nutné pro jarní hospodaření s vodou. Vzhledem k velikosti bobu je potřeba velké množství vláhy v jar-

Porosty biosóji v různých stadiích vegetace

Foto archiv autora

během vegetace dochází k nekolikerému ošetřování porostu prutovými branami a plečkou. Sója velmi dobře reaguje na pravidelný přísun vody, ale dobře snáší jak lehký přísušek, tak i delší podmáčení, jak jsme zaznamenali v předešlých dvou letech.

Pro úspěšné pěstování je potřeba zvolit vhodnou odrůdu, kde musíme přihlídnout k využití sklizených sójových bobů buď pro potravinářský, nebo pro krmný účel. V Seznamu doporučených odrůd

dem na zachování hlízkových bakterií v půdě. Vždy je nutné zvážit výskyt vytrvalých a hluboce kořenících plevelů, aby nedošlo i přes častou kultivaci k zaplevelení porostu, čímž se následně velmi komplikuje dozrávání a sklizeň sójových bobů.

Jako u všech plodin v ekologickém zemědělství, tak i u sóji je nutné vysévat zdravé certifikované osivo, které bylo vyprodukováno v nejlépejších oblastech pro pěstování sóji. Osivo je vždy nutné

univerzální inokulanty zdaleka nedokážou vytvořit dostatečné množství hlízkových bakterií na kořenech, a tím se snižuje výnos rostliny.

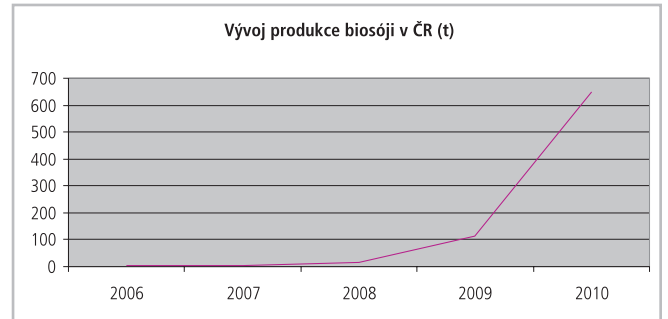
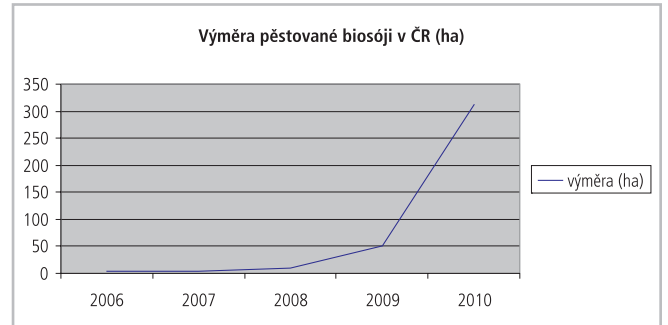
Agrotechnika pěstování

Před provedením podmičky doporučujeme použít upravené tekuté lihovarnické výpalky v dávce jedné tuny na hektar anebo různé typy bakterií, kterých se v poslední době na trhu objevilo několik. Ty podporují rozklad slámy a posklizňových zbytků. Po-

ním období, a proto není dobré provádět přespříliš hlubokou jarní přípravu. Základní zpracování půdy musí být provedeno tehdy, když je půda dostatečně oschlá, aby v ní nedocházelo k tvorbě hrud. S přihlídnutím k pozdějšímu výsevu můžeme připravovat půdu pro sóju i vícekrát, čímž likvidujeme již vzcházející plevele.

Seťové lůžko připravujeme v hloubce tří až šesti centimetrů, v závislosti na druhu půdy a s přihlídnutím k následnému ošetření prutovými branami, kdy můžeme provlačovat již naslepo nebo až po vzejití. Šířka řádků pro pěstování sóji může být různá. Pro pěstitele, kteří nejsou vybaveni pro meziřádkovou kultivaci, doporučujeme vysévat sóju do řádků 12 až 25 centimetrů. Do těchto širších řádků je nutné vybrat vhodně větvičí odrůdu. V případě možnosti použití plečky vyséváme na rozteč tohoto stroje. Při řádkách 50 a více centimetrů doporučujeme vysévat pouze odrůdy dobře větvičí a u roztečí řádků 70 a více centimetrů je nutné počítat se závlahou vzhledem k velkému výparu z meziřádků. Obvyklý výsev je 140 až 160 kilogramů na hektar, to znamená 60 až 70 tisíc jedinců.

Provlačování vzešlého porostu provádíme od výšky zhruba deseti centimetrů, kdy rostliny ztrácejí svoji křehkost. Při kultivaci sóji používáme lehké mechanis-

my, aby nedocházelo k utužování půdy v kolejeřádkách. Sóju můžeme plečkovat až do úplného uzavření porostu pomalým pojezdem mechanizmu. V případě hojného výskytu vytrvalých plevelů provádíme alespoň částečnou mechanickou ochranu.

V podmínkách České republiky se nevyskytují žádné závažné choroby a škůdci. Nejvíce škod může napáchat svým okusem zajíc a srnčí zvěř a v příměstských oblastech též holubi. Proto nedoporučujeme sóju vysévat na malých výměřích. Jinak je nutné oplocení pozemku.

Všechny odrůdy ze Sezna-

sóju, nežli dojde k jejímu odvozu na sušárenskou kapacitu, provzdušňovat ventilátory nebo provětrávat provětrávacími tyčemi, případně přehrnováním, zde ale dochází k poškozování bobů.

Sklizeň samotného porostu provádíme v co nejnižší výšce, abychom dokázali sklídit i nejnižší nasazené lusky. Zde oceníme jarní urovnání povrchu. Též je vhodné pro sklizeň využít sklízecí mlátičku s užším žacíím ústrojím. Musíme dávat dobrý pozor na kontaminaci sójových bobů půdou. Takto znečištěné bobky jsou vhodné pouze ke krmným účelům, a tím do-

Čtyřřádková plečka v porostu sóji

Foto archiv autora

mu doporučených odrůd dozrávají v našich podmínkách dostatečně včas. Délka vegetace se pohybuje od 125 do 150 dnů. Sklizeň sójových bobů v ideálním stavu provádíme při vlhkosti 13 až 14 procent. Sušší boby pukají a mláticím ústrojím mlátičky jsou častěji poškozovány. Sója se dá sklízet i nad vlhkostí 24 procent, zde je ale nutné okamžitě dosušet, aby nedocházelo k zaplísnění, a tím i ke znehodnocení sklizených bobů. Při vlhkostech od 15 do 22 procent je nutné

chází k zhoršené ekonomice pěstování.

Prodej sójových bobů

Poptávka po ekologických sójových bobech neustále stoupá, vzhledem k tomu, že se zvyšuje jejich spotřeba do krmných směsí i spotřeba pro obživu lidí. Poptávku též zvyšuje i nedostatek ostatních bílkovinných zdrojů, kdy plodiny, jako je hrách a bob, mizí pro zvýšené riziko pěstování z osevních plánů ekologických zemědělců.

Pavel Vinkler

VÝZKUMNÁ STANICE KRV FAPPZ ČESKÉ ZEMĚDĚLSKÉ UNIVERZITY V PRAZE

ve spolupráci s PRO-BIO, Svazem ekologických zemědělců, o. s., a Českou technologickou platformou pro ekologické zemědělství pořádá v úterý 26. června 2012

TRADIČNÍ PŘEHLÍDKU POLNÍCH POKUSŮ

na téma Pokusnictví pro praxi

s rozbohem aktuálních poznatků při pěstování rostlin v ekologickém zemědělství

PROGRAM AKCE:

8:00–9:00	registrace účastníků, občerstvení průřez nabídkou biopotravin
9:00–10:00	zahájení akce, současná činnost stanice stručné prezentace na aktuální témata: ozimá pšenice, netradiční obilniny, mák, brambory a další, aktuální legislativa v EZ, databáze Organic Eprints
10:00–12:00	prohlídka polních pokusů – diskuse nad porosty
12:00–13:00	občerstvení, volná diskuse, závěr akce

Místo konání: Výzkumná stanice KRV, K Netlukám 374, Praha 10 – Uhřetěves

Registrace na adrese: info@bioinstitut.cz

Kontakt: L. Mičák, tel.: 267710810, e-mail: psuhrineves@iol.cz

Pavel Vinkler, autor příspěvku, působí nejen jako agronom v oboru ekologického zemědělství již od devadesátých let. Pěstování biosóji se systematicky věnuje od roku 2004 a je jejím největším propagátorem na českých polích. V současné době pracuje jako agronom v Zemědělské agentuře s. r. o.

